

**УНІВЕРСИТЕТ УШИНСЬКОГО
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ, СПОРТУ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ**

**КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ
ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА
СПОРТИВНИХ ДИСЦИПЛІН**

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ ТА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ**

**МАТЕРІАЛИ ІV МІЖНАРОДНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
24-25 листопада 2020 року**

Одеса
Букаєв Вадим Вікторович
2020

УДК 370.15+371.302.81+613
С916

*Друкується згідно з рішенням Вченої ради Державного закладу
“Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського”
Протокол № 5 від 26.11.2020*

Башавець Н. А., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського; заступник – голови оргкомітету;

Афтімічук О. Є., доктор педагогічних наук, професор. ДУФВіС (м. Кишинів, республіка Молдова)

Ганчар І. Л., доктор педагогічних наук, професор. Національний університет ОМА;

Севдалев С. В. кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету фізичної культури Гомельського державного університету імені Франциска Скорини, Гомель, Білорусь;

Осіпова І. В. кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського;

Долгієр Є. В. кандидат з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського

Ігнатенко С. О., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського;

Дроздова К. В., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики фізичної культури та спортивних дисциплін Університету Ушинського

Сучасні проблеми фізичного виховання, спорту та здоров'я людини : матеріали ІV інтернет-конференції.
С916 м. Одеса, 24-25 листопада 2020 р. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2020. – 130 с.

У збірнику матеріалів конференції розглянуті всебічні аспекти організації занять з фізичного виховання, спорту і здоров'я людини.

At the conference proceedings are considered comprehensive aspects of physical education and sports.

УДК 370.15+371.302.81+613.7

© Заклад вищої освіти
«Університет Ушинського», 2020

спортивною спрямованістю, які ґрунтуються переважно на популярних серед студентської молоді видах спорту.

Література:

1. Грибан Г. П. Фізичне виховання студентів аграрних вищих навчальних закладів : монографія. Житомир : Рута, 2012. 514 с.

2. Гунько П. М. Ставлення студентської молоді до фізичної культури і спорту. Молода спортивна наука України. Львів, 2004. Т 3. Вип. 8. С. 83–87.

3. Зеленюк О. В. Індивідуалізація навчального процесу фізичного виховання на підставі комплексного оцінювання рухової підготовленості та рівня соматичного здоров'я студентів: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. наук із фіз. вих. і с. : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення». Харків, 2004. 21 с.

4. Кривенцова І. В., Клименченко В. Г., Іванов О. В. Дистанційна освіта з фізичного виховання в період карантину. Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології. 2020, № 5(2). URL: <file:///C:/Users/acer/Downloads/209415-471447-1-SM.pdf>.

5. Кулик Н. А. Інтерес студентів до занять з фізичного виховання і спорту у ВНЗ // Науковий часопис. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Київ, 2015. Вип. 11. С. 84–87.

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Башавець Н. А., Карловець А. О.

Університет Ушинського, м. Одеса., Україна

Анотація. Показником ефективності освітнього процесу є гармонійний і всебічний розвиток особистості людини, що передбачає засвоєння особистістю культури і способів творчої діяльності. З метою підвищення ефективності освітнього процесу, зокрема для створення умов гармонійного розвитку особистості, ми провели дослідження з виявлення основних особливостей системного підходу в освітньому процесі.

Аналіз науково-методичної літератури показав, що використання системного підходу дозволяє бачити освітній процес як цілісну систему. Особистість як цілісна інтегральна система зможе ефективно розвиватися тільки в цілісному педагогічному процесі.

Було виявлено предісторію системного підходу, його сутність, основні вісім аспектів та п'ять принципів. Охарактеризовані особливості системного підходу в педагогіці, його єдність з іншими підходами. Підкреслена системна природа освітнього процесу і особистості. Визначена специфіка застосування системного підходу у фізичному вихованні.

Проведене дослідження дозволило нам визначити основні особливості в принципі системного підходу в освітньому процесі і, зокрема, в фізичному вихованні.

Ключові слова: система, системний підхід, мета, структура, ресурси, комунікація, зворотній зв'язок, елемент, цілісність, ієрархічність, освітній процес, особистість.

Вступ Системний підхід, який розглядає будь-який об'єкт реальності як систему, став центральним підходом у сучасній науці. Практично всі сучасні науки побудовані за системним принципом.

Ідея цілісного, системного підходу до світу була відома ще в античному світі. Вперше визначення поняття «система» зустрічається у представників метафізичного матеріалізму. Над цією проблемою працювали Кант і Гегель. Бурхливий розвиток науки на рубежі XIX-XX ст. став причиною для розробки більш конкретних концепцій системності. Системний підхід, який розглядає будь-який об'єкт реальності як систему, був розроблений австрійським вченим Людвігом фон Берталанфі в середині XX ст. і продовжує розвиватися, завдяки працям сучасних вчених.

Актуальність. Технічно-інформаційний прорив сучасності характеризується великим об'ємом інформації, яку потрібно засвоїти людині під час навчання. Це неминуче збільшує завантаження системи освіти, з одного боку, і призводить до гіподинамії, зниження рівня здоров'я і фізичної підготовленості молоді з другого.

Освітній процес являє собою цілісну педагогічну систему, основу якої складають базові системо-утворюючі компоненти, тому застосування системного підходу в освітній діяльності є актуальним, бо враховує всю складність освітнього процесу і сприяє вихованню гармонійної творчої особистості.

Проблема. Тенденція до вузької спеціалізації в суспільстві, що спостерігається в наш час і проявляється в поглибленому вивченні профільних предметів за рахунок практичного ігнорування інших, шкодує гармонійному розвитку особистості. Виникла необхідність в розгляді виховання і навчання як єдиної системи освітнього процесу,

Гіпотеза. Передбачається, що аналіз досліджень науковців, дозволить виявити особливості системного підходу в освітньому процесі взагалі і в фізичному вихованні зокрема, що створить умови для ефективного його використання в подальшому.

Мета дослідження – розкрити особливості системного підходу в освітньому процесі.

Завдання дослідження:

1. Описати передісторію створення системного підходу.
2. Розкрити сутність системного підходу.
3. Визначити особливості використання системного підходу у освітньому процесі.
4. Охарактеризувати застосування системного підходу у фізичному вихованні.

Методи дослідження: У роботі використані: загальнонаукові теоретичні методи (аналіз, синтез, порівняння, систематизація, узагальнення) вивчення наукової літератури з даного питання.

Аналіз науково-методичної літератури показав, що системний підхід – це напрямок методології наукового пізнання, сукупність загальнонаукових методологічних принципів, в основі якого лежить розгляд об'єктів як системи. Системний підхід у освітньому процесі дозволяє розкрити спільність педагогічних явищ і процесів з іншими явищами дійсності. Проблема формування спортивної культури особистості в даний час вимагає застосування системного підходу [2].

Системний підхід, який має витоки ще з античної науки та філософії епохи Відродження і Нового часу [5], був розроблений австрійським вченим Людвігом фон Берталанфі в середині ХХ століття [2].

Це підхід, при якому будь-яка система (об'єкт) розглядається як сукупність взаємопов'язаних елементів (компонентів), що має вихід (мета), вхід (ресурси), зв'язок із зовнішнім середовищем, зворотний зв'язок. Він має вісім аспектів: елементний, структурний, функціональний, цільовий, ресурсний, інтеграційний, комунікаційний і історичний. Практично всі сучасні науки побудовані за системним принципом. Основні принципи системного підходу: цілісність, ієрархічність будови, структуризація, множинність і системність [3].

Системний підхід у педагогіці – це інноваційний напрямок, що досліджує сутність і закономірності виховання і навчання як єдину систему педагогічного процесу [7]. Це передбачає єдність теорії, експерименту і практики. Системний підхід передбачає з'ясування ролі окремих компонентів системи, процесів у розвитку особистості як системного цілого. Він вимагає переходу учня в позицію суб'єкта пізнання, праці і спілкування. В області виховання системний підхід і його здійснення є діалектична єдність загального, особливого і одиничного. Особистість є система – це сукупність соціально значущих властивостей людини. Система відносин до світу і з світом, до себе і з самим собою, система діяльності і соціальних ролей, процес усвідомлення світу і себе в ньому, система потреб, творчих можливостей [5].

В системі фізичного виховання є проблеми, в зв'язку з відсутністю системного підходу в побудови уроку; недостатньо гармонійним фізичним розвитком дітей; надмірно спортивною спрямованістю програм з фізичної культури; відсутністю оптимальної системи оцінки рухових здібностей конкретного учня. Заняття фізичною культурою мають той же ієрархічний ланцюжок базових компонентів, що і педагогічна система: мета – завдання – зміст і результат. Організація тренувального процесу заснована на нерозривному зв'язку педагогічних методів підготовки спортсменів з рядом наук [4, 6].

Реалізація системного підходу в роботі ДЮСШ включає наступні основні компоненти: визначення оптимальної кількості макро-, мезо-, і мікро-циклів, їх тривалості; постановка завдань по етапах підготовки; моделювання фізичних навантажень. Системний підхід в даному випадку досягається через управління фізичним навантаженням (інтенсивністю, обсягом, щільністю) і моделювання тривалості серій і підходів на різних мікро-циклах [1].

Висновки. З джерел науково-методичної літератури випливає, що системний підхід – напрямок наукової методології, сукупність загальнонаукових методологічних принципів, в основі якого лежить розгляд об'єктів як системи.

Системний підхід у педагогіці дозволяє розкрити спільність педагогічних явищ і процесів з іншими явищами дійсності. Освітній процес, що являє собою цілісну педагогічну систему, перш за все, повинен орієнтувати особистість, яка теж є інтегральна система, на творче освоєння програми. Проблема формування спортивної культури особистості в даний час вимагає застосування системного підходу. Системний підхід в спорті досягається через управління фізичним навантаженням (інтенсивністю, обсягом, щільністю) і моделювання його тривалості.

Література:

1. Ачкасов В. В., Бобина О. Н., Пашкова Е. Н. Системный подход к нормированию физических нагрузок через управление структурными образованиями тренировочного процесса / Вестник ТГПУ (TSPU Bulletin). 2018. 8 (197).

2. Бурцев В. А., Хурамшин И. Г., Бобырев Н. Д. Системный подход к исследованию проблемы формирования спортивной культуры студентов в процессе обучения в вузе / Научный журнал «Фундаментальные исследования» № 2 (часть 26) за 2015 г./ <https://www.fundamental-research.ru/ru/article/view?id=38528>

3. Головин, О. В. Альтернативная модель организации урока физической культуры на основе системного подхода // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – М. 2005. - № 6.

4. Никулина Н. Н., Давитян М. Г., Шевченко С. Н. Системный подход в педагогике как общеметодологический принцип науки / Научный журнал КубГАУ, №111(07), 2015 г. / <https://cyberleninka.ru/article/n/sistemnyy-podhod-v-pedagogike-kak-obshchemetodologicheskii-princip-nauki>

5. Слостенин, В. А. Педагогика: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений / В. А. Слостенин. – М.: Академия, 2007. – 567 с.

6. Трушниковая Т. Г. / Системным подход в педагогике как инновационная основа формирования образовательного пространства / <https://cyberleninka.ru/article/n/sistemnyy-podhod-v-pedagogike-kak-innovatsionnaya-osnova-formirovaniya-obrazovatel'nogo-prostranstva>

ВИКОРИСТАННЯ РОЗРАХУНКОВИХ ІНДЕКСІВ ФАХІВЦЯМИ З ФІЗКУЛЬТУРНО-СПОРТИВНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В РОБОТІ З УЧАСНИКАМИ БОЙОВИХ ДІЙ

О. В. Юденко, Н. М. Крушинська, І. І. Прима

Національний університет фізичного виховання і спорту України; Україна

Анотація: розкрито умови конкурентоспроможності фахівців ФКіС при наданні ФСП послуг ветеранам АТО/ООС та особливості використання розрахункових показників в роботі з ФСР у ветеранів АТО/ООС.